

УДК 342.9

Володимир Олександрович ІВАНЦОВ,

кандидат юридичних наук, доцент,

Харківський національний університет внутрішніх справ;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2904-0466>;

Катерина Олександрівна ЧИШКО,

кандидат юридичних наук, доцент,

Харківський національний університет внутрішніх справ;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8810-7950>

**«ПОЛІЦЕЙСЬКЕ ПРАВО» ЯК НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:
КОМПЛЕКСНЕ УЯВЛЕННЯ ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНИХ
ЗАСАД**

Події, які відбулись в Україні наприкінці лютого 2022 року, ще раз наглядно продемонстрували необхідність існування потужної національної системи правоохоронних органів з їх чітким функціональним розмежуванням. Одночасно, оптимізація цілісної системи цих органів, як і реформування кожного з них, потребує вирішення низки питань, пов'язаних з підготовкою кадрового потенціалу, виробленням оптимального та ефективного навчального процесу, який дозволить сформувати висококваліфікованих фахівців. Вкрай важливе значення в цьому процесі відіграє правильний підбір дисциплін, у процесі вивчення яких майбутні правоохоронці зможуть здобути необхідні теоретичні знання та практичні навички. Особливої уваги потребує процес навчання у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання з огляду на їх особливий статус, який обумовлюється вказаними умовами.

Навчальні програми та плани, за якими навчаються курсанти, як правило дуже розгалужені, оскільки передбачають вивчення не тільки специфічних дисциплін на кшталт «Адміністративна діяльність поліції» чи «Організація служби дільничних офіцерів поліції», а і окремих дисциплін юридичної науки (наприклад, «Теорія держави і права», «Філософія права» тощо). Зі свого боку, вивчення останніх дає можливість курсантам зрозуміти тонкощі юриспруденції та освоїти ґрунтовну юридичну базу, за умови відсутності якої стає неможливим вивчення спеціальних дисциплін практичного спрямування. Отже, процес навчання, умовно кажучи, здійснюється за двома основними напрямками (блоками): загальним (юридичні дисципліни) і спеціальним (дисципліни та курси, що мають практичне спрямування в рамках діяльності поліції).

В той же час, більшості з курсантів достатньо складно застосовувати теоретичні знання під час опанування спеціальних юридичних дисциплін. Зазначене обумовлюється не рівнями якості викладання та кваліфікації науково-педагогічного складу, а безпосередньо відсутністю у курсантів розуміння «механізму перенесення» теоретичної бази у практичну площину. Тож можна говорити про відсутність певного сполучного елемента між теоретичними положеннями юриспруденції та конкретними курсами прикладного спрямування. Таким сполучним елементом, на нашу думку, повинна стати дисципліна, котра має наукове підґрунтя, власну теоретичну базу та включає прикладний аспект виконання органами поліції поставлених перед ними завдань. Мова йде про дисципліну та науку «Поліцейське право», яка сформувалась протягом XVII-XIX століть, і була пов'язана з «з осмисленням основних функцій поліції та визначення завдань, які перед нею стоять» [1, с. 177]. Стосовно необхідності відродження поліцейського права нині висловлюються провідні вчені, наприклад М. Н. Курко, П. Д. Біленчук, А. А. Ярмолюк, наголошуючи на необхідності «визнати поліцейське право самостійною галуззю українського права» [2, с. 20]. В. В. Сокурєнко підкреслює, що «подальший розвиток поліцейського права незалежно від того, чи буде воно виокремлено як самостійна галузь права, чи залишиться як складова адміністративного права, сприятиме забезпеченню верховенства права, активізації процесів внутрішнього розвитку держави, забезпеченню публічної безпеки та добробуту громадян, подальшій орієнтації поліції на інтереси та потреби громади, дотриманню балансу безпеки та свободи в усіх сферах життєдіяльності суспільства» [3, с. 11].

Слід відмітити, що поліцейське право як «сучасна» навчальна дисципліна потребує переосмислення та відмежування від адміністративного права, оскільки не може вивчатись у своєму «класичному варіанті» як «теорією політики законодавства та управління» [4, с. 127]. Тим більше з огляду на те, що в період становлення поліцейського права, державне управління забезпечувалось поліцейськими. Натомість сьогодні такий підхід є не тільки не актуальним, а і взагалі можливим.

Підсумовуючи, зазначимо, що впровадження в навчальний процес дисципліни «Поліцейське право» може стати раціональним кроком, що призведе до підвищення якості підготовки курсантів вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання.

Список бібліографічних посилань

1. Берендєєва А. І. Історичні аспекти генези поліцейського права. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2014. № 4. С. 176-180.

2. Курко М. Н., Біленчук П. Д., Ярмолюк А. А. Наука поліцейського права в Українському державотворенні: витоки, віхи, історіографія, сучасний стан і шляхи пріоритетного розвитку. *Наше право*. 2015. № 4. С. 17-22.

3. Сокурєнко В. В. Розвиток сучасної поліцейстики як крок у напрямі до підвищення ефективності діяльності органів Національної поліції. *Проблеми сучасної поліцейстики: тези доп. наук.-практ. конф.* (м. Харків, 28 квітня 2021 року). Харків: ХНУВС, 2021. С. 9-11.

4. Крижановська В. А. Про «Поліцейське право» як різновид адміністративного права. *Адміністративне право і процес*. 2014. № 3(9). С. 125-131.

УДК 328:185

Ірина Дмитрівна КАЗАНЧУК,

*кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри адміністративного права та процесу факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4269-2749>*

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ВЗАЄМОДІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ТА ДСНС УКРАЇНИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ВВЕДЕННЯ ВОЄННОГО СТАНУ

З введенням в Україні воєнного стану основні зусилля правоохоронців, які в посиленому режимі несуть службу за таких складних умов, спрямовані на підтримку правопорядку в регіонах, стабілізацію криміногенної ситуації, надання всебічної допомоги населенню та оперативне вирішення безпекових питань. Між тим в сучасному українському суспільстві набувають все більшої актуальності у теоретичному і практичному значенні відносини взаємодії та функціонування підрозділів Національної поліції України та Державної служби України з надзвичайних ситуацій, які стоять на сторожі екологічної безпеки в Україні.

Виходячи зі змісту профільного Закону України «Про Національну поліцію», здійснення органами поліції правової діяльності з охорони навколишнього природного середовища полягає у: виявленні та припиненні адміністративних правопорушень; прийнятті рішення про застосування адміністративних стягнень; притягненні порушників природоохоронного законодавства до відповідальності,